

Knut Carlqvist

21 år
1971

Det pinkas i brallorna

Häromveckan uttalade sig Bertil Jonsson, LO-basen, för en höjning av barnbidraget. Konsumtionens behövde stimulans. Statsfinanserna påverkades egentligen inte alls av en höjning, det mesta kom ju ändå tillbaka i form av skatt. Argumentet är uråldrigt, jag hörde det redan på 60-talet. Och det stämmer ju så långt, att det mesta faktiskt återkommer skattevägen. Det som inte återvänder till fadersskett hamnar hos Estrella eller Suckis till Samsung i Korea.

Kronika

Det viktiga är att hjulen snurrar, brukar det heta från LO-häll. Öka konsumtionen. Låt hundra chipsfabrikanter blomstra. Men om det stämmer, varför denna återhållsamhet i lönerörelserna? Varför inte pinka i brallorna rejält och köra rekordåren i repris?

Bertil Jonssons förslag möttes med ett överseende flin inom näringslivet. Få gitte ens kommentera det.

Dagarna efteråt avgick chefen för banverket, Monica Andersson. Hon ville inte ta ansvar för finansieringen av Citytunneln i Malmö. Regeringen har tvingat banverkets styrelse att godta en lösning som med styrelsens egna ord "innebär avsevärd risk för extraordinära åtaganden för banverket". Det tidstypiska argumentet från ministern, Ines Uusmann, var att regeringen ytterst garanterar finansieringen, alltså var det bara för banverket att skriva på. Efter någon tid framträdde Agneta Dreber för att i systerskapets namn avfärda Monica Andersson som en karriärpolitruks (s) som gått och blivit fin i kanten.

Vad pågick bakom hemligstämplarna? Citytunneln är underfinansierad och ingen vet riktigt vad notan kommer att sluta på. Tunneln är politiskt nödvändig, utlovad. Den kommer att spränga ramarna, men nu gäller kreativ bokföring inför EMU. Och kommundagarna i Malmö har redan korkat upp champagne och byggkonsortiet är på väg till Crazy Love i Bryssel för att fira ett kontrakt på löpande räkning. När det smäller, för det gör det, är det tänkt att banverket får ta det. Banverket är *the fall guy* och styrelsens ledamöter måna om framtida uppdrag. Inte minst Agneta Dreber.

Regeringen spenderar här pengar som den inte har. Skillnaden är att näringslivet inte flinar, trots att ingen direktör skulle dra igång miljardprojekt på så låga boliner i något av sina företag. Det är liksom statens pengar. Citytunneln håller hjulen snurrande, åtminstone i Malmöregionen.

Peter Wallenberg är finansmannen. I Aftonbladet (7/3) be-

rättar han om planerna inför OS. Sju Wallenberg-företag sponsrar den svenska OS-satsningen med 1,75 miljoner vardera. Det gör lite drygt tolv miljoner, någon hundradels promille av omslutningen. Plutt-plutt, med finansmannens eget uttryck. Investor har redan lyckats kränga "blivande OS-mark" i Hammarby sjöstad för 380 mkr. "För ett lägre pris än marknadsvärdet", vet reportern att meddela. Han måste ha fått något om bakfoten. "Ett OS kommer att fästa Världens Uppmärksamhet på Sverige", förklarar finansmannen. "Ett OS kommer att ge svenskarna kampanjan åter, lite jävlar anamma". Intet öga är torrt.

Sju Wallenberg-företag sponsrar OS-satsningen med 1,75 miljoner vardera. Investor har redan lyckats kränga "blivande OS-mark" i Hammarby sjöstad för 380 mkr.

Motprestationen från statens sida är a) ett lotteritillstånd på 2,5 miljarder som inte kostar staten något men idrotten desto mer, och b) en förlustgaranti på lika mycket. Det ser ut som en tanke. Lotterier brukar inte gå så bra, folk föredrar det invanda. Men förlustgarantin förvandler enligt Peter Wallenberg OS-projektet från ett "oseriöst" till ett "intressant" företag. Det borde den Göteborgs-VM var i jämförelse rena barnkalaset.

Om staten inte har ett par hundra miljoner till barnbidrag och inte pengar till Citytunneln, varifrån kommer de två och en halv miljarderna till OS? Fel resonemang. Det är en garanti och notan kommer först om åtta år. Och brallpinkare emellan är det så gott som gratis.

Det om det. Chipsmumsande småbarnsföräldrar fäster inte Världens Uppmärksamhet på Sverige, åtminstone inte på något säljande sätt. Vad som stör mig är att samma Aftonblad (6/3) ber den samma avstutna, opolitiska och av kampanjmakarna städsleda Ingvar Carlsson om ett litet erkännande för sina insatser: "Vad tycker du om kvällspressens kampanjournalistik?" Nja, säger Carlsson. "Men när vi pumpar positiva OS-budskap och har hjälpt er att vända opinionen?" envisas reportrarna.

Varför denna oghinhet? Visst är Kerpner, Brundin, Anrell och de andra små kräken förtjänta av varsin skål Doggy. ■

Om israeliska judar och arabiska medborgare

Göran Rosenbergs uppgörelse med sina och staten Israels drömmar och livslögnar är ett lyckokast, menar Isobel Hadley-Kamptz.

Israel är det land i världen där religiösa platser ligger tätast. Om man hittar någon liten fläck i detta land vars helighet inte är intecknad av någon religion är det förmodligen tillfälligt. Det vore i så fall en tidsfråga innan någon hittar bevis för att just där förrättade en gång deras anfäder eller profet bönen, varpå platsen förses med minnesmärken och blir vallfärdsort för troende. Så mycket tro inbränd på så liten yta leder till problem.

Saklitteratur

Göran Rosenberg
Det förlorade landet
Bonniers, 1996

Göran Rosenberg söker med sin uppmärksammade självbiografiska essäbok om Israel, *Det förlorade landet*, som kom i höstas, att teckna den judiska delen av detta arv. Den höjdes till skyarna av de flesta kritiker, vilket kan bero på att den lade sig så mitt i *mainstream*-fåran man bara kan. Han uppmärksammar de brott som begicks mot palestinierna under statens första år, sympatiserar starkt med den israeliska fredsrörelsen, men motsätter sig en judisk stat till förmån för en stat för judar och alla andra som vill bo där.

Blödande engagemang

En sådan etikettering bortser från att *mainstreaming* aldrig brukar handla om djupa ämneskunskaper och blödande engagemang. Dessa två för essäister livsviktiga men alltför sällan förekommande egenskaper besitter nämligen Rosenberg till fullo. Boken är oerhört bildande och dessutom känslomässigt medryckande som få böcker i genre.

Det är ett lyckokast att blanda personlig historia med generell på det sätt Rosenberg gör. Man får inblickar i ett personligt öde i den helhet som det judiska folkets och sionismens historia skapar. Även om rambärettelsen är mest angelägen, åskådliggör hans eget liv på ett intressant och paradoxalt sätt. Det dilemma staten Israel står inför. Rosenbergs väg från trosviss israelisk ungdomssoldat till ledande inom svensk palestinarörelse och antisionist speglar förvirringen hos en hel generation.

När en personlig livslögn uppdagas är det ofta fatalt, hur förligt är det då inte när en hel nation upptäcker att den levtt på falska grunder?

Här har de nya historikerna spelat en viktig roll. De vågade gå ifrån den officiella bilden av statens tidiga historia och på allvar ifrågasätta behandlingen av palestinierna. Myten om judarna som ett folk utan land som kom till ett land utan folk levde före deras insats fortfa-

rande stark. Avslöjandena har lett till en flod av frågor och gjort att dagens israeliska debattklimat är betydligt öppnare än tidigare.

Israel är den enda demokratin i världen där religion och etnicitet står över medborgarbegreppet. Det är inte oproblematiskt. Efter det senaste premiärministervalet hörde man att "60 procent av judarna stödde minsann Netanyahu". *So what?* Endast 50,5 procent av israelerna stödde honom. Visst är det majoritet, men vad har etnicitet med det hela att göra? Att man på det här sättet försöker ifrågasätta arabiska israelers medborgerliga jämlikhet med judiska israelers är oroande.

Ortodoxin mäktigare

Under Netanyahu har det ortodoxa överrannat flyttat fram sina positioner vad gäller politisk makt, och har idag ett reellt inflytande över lagstiftningen, nu senast om vem som skall räknas som jude. Deras linje utesluter alla som konverterat för en icke-ortodox rabbin (d v s nästan alla världens judiska konverterter, i synnerhet de amerikanska). En religiös minoritet i Israel skall alltså kunna bestämma vem som är jude. Den avgör också vem som får flytta till Israel. Återvändandelen upphör därmed att gälla för dem som ej längre enligt israelisk lag räknas som judar, oavsett vad de själva ser sig som.

Återvändandelen är ett dilemma i sig. Rosenbergs tes är att den bör avskaffas eftersom den är diskriminerande. Det är sant, den gäller endast judar och utesluter dem som har andra etniska eller religiösa tillhörigheter. Jag har dock svårt att se det lika entydigt.

Lagen kom till för att judar som riskerar förföljelse alltid skall ha någonstans att fly undan andras intolerans. Vi vill inte ha en andra Förtärlse, och eftersom antisionismen är en så ingrodd företeelse nästan överallt, måste det finnas något land som inte i ett svårt läge stänger dörrerna. Naturligtvis kan man se det som defaitism att vilja ha en sådan permanent utväg, men historien har visat oss att judar har en obehaglig lockelse som syndaböcker.

En judisk stat

Resonemanget bygger på att Israel förblir en judisk stat, vilket Rosenberg anser att den bör upphöra att vara. Han menar att en stat som bygger på etnisk tillhörighet är omoralisk, vilket kan tyckas lätt att hålla med om. Idén med den rena nationen som Gottfried Herder förespråkade (och i fallet Israel Theodor Herzl) är förvisso oaptillig.

På principiell grund är det svårt att argumentera för att en stat skall vara till för endast en viss grupp människor. Jag har svårt för det slagets sionism som talar om gudomligt rätt till landet (med motsvarande orätt för andra grupper). Israel bör försöka bli ett vanligt land i möjligaste mån, och det är också på väg.

För samtidigt som fanatiska galningar visar sin brist på tolerans i

Hebron, är ungdomar i Tel Aviv både för fred och normalitet. Tel Aviv är en västerländsk stad utan överdriven religiös barlast och för min generation är det statens hjärta.

Djupa ämneskunskaper och blödande engagemang besitter Rosenberg till fullo. Boken är oerhört bildande och dessutom känslomässigt medryckande som få böcker i genren.

ISOBEL HADLEY-KAMPTZ

Journalisters brutalitet

Brutal polis anmäls, lyder rubriken på förstasidan i Dagens Nyheter's C-del måndagen den 10 mars. En typisk stockholmsnyhet.

Mediavinkeln

Ett hundratal yngre kvinnor vandrade sent på lördagkvällen från Medborgarplatsen under parollen "vi vill ha natten tillbaka", enligt reportern Jacques Wallner ett krav på nattlig kvinnofrihet. De stoppades på Östgötagatan, föstes samman och misshandlades oprovocerat med batong av poliser, som också ska ha klämt dem mellan benen och på bröstet. Detta enligt demonstranten Maj Larsson. En 19-årig flicka syddes senare med sex stygn på Söder-sjukhuset.

Vakthavande befälet vid Citypolisen Eva Nilsson menar att kvinnorna varit högljuda och gapiga och slagit på saker i sin väg. Några bar på upprubben gaten (en portubruk hade fått rutan inslagen) och andra på svarta fanor på spetsade stänger. De uppträdde så hotfullt att polisen ansåg sig tvingad att göra en visitation.

Reportern är neutral, rubriken är det inte. Neutraliteten gör det till en öppen fråga om svensk polis dunkar ner fredligt demonstrerande kvinnor och klämmer dem på bröstet. Vad folk minns är rubriken.

KLAS HELMUT FASAN